

Dosarul nr. 3ra-518/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. M. Grandrabur)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, V. Negru, E. Panalciuc)

ÎNCHEIERE

21 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Violeta Balan împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, terț Ministerul Apărării cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil,

împotriva deciziei din 10 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 12 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă:

La 26 septembrie 2019, Violeta Balan a înaintat acțiune împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, terț Ministerul Apărării cu privire la recunoașterea ilegalității refuzului, obligarea stabilirii și achitării pensiei, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că, a îndeplinit serviciul militar în Forțele Armate de la 01 martie 2002 până la 03 aprilie 2019, fiind concediată din motive de boală, având un stagiul militar de 15 ani 04 luni 26 zile și grad militar – maior, continuând serviciu până în prezent la Spitalul Clinic Militar, ca civilă.

Reclamanta a comunicat că, stagiul său civil constituie: învățământul la Universitatea de Stat de Medicină și rezidențiat la Universitatea de Stat de Medicină, fiind studentă și primind bursă pe parcursul întregii perioade de învățământ de 5 ani 9 luni și 29 zile și 3 ani rezidentură, concomitent, în total 8 ani 9 luni și 29 zile.

Astfel, a menționat reclamanta că, a mai activat ca civilă încă 9 luni și 29 zile, iar după 03 aprilie 2019 până în prezent are încă 5 luni 20 zile (23 septembrie 2019), în total

1 an 3 luni 6 zile, în total stagiul civil fiind de 8 ani 9 luni 29 zile + 1 an 3 luni 6 zile, în total constituind 10 ani 1 luni 5 zile.

Violeta Balan a invocat că stagiul total constituie 25 ani 6 luni 1 zile, care este format din stagiul militar de 15 ani 4 luni 26 zile și stagiul civil de 10 ani 1 luni 5 zile, or, stagiul civil nu poate fi calculat în întregime în stagiul militar, iar stagiul militar în întregime se include în stagiul civil (1:1), în mod obligatoriu.

În acest context, având un stagiul militar împreună cu stagiul civil mai mult de 25 de ani și în conformitate cu art. 13 lit. b) a Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, Ministerul Apărării i-a calculat stagiul total de vechime, ce îi permite obținerea dreptului la pensie militară.

Astfel, la 02 septembrie 2019, s-a adresat cu cerere privind numirea pensiei militare, conform stagiului mixt, către Casa Națională de Asigurări Sociale, însă prin răspunsul nr. B-2017/19 din 09 septembrie 2019, recepționat la 17 septembrie 2019, aceasta i-a refuzat în stabilirea pensiei, motivând că stagiul de 3 ani de studii în rezidență nu poate fi inclus în stagiul civil.

Reclamanta a indicat că nu este de acord cu răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale, deoarece acest stagiul, potrivit art. 5 lit. e) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, se include în vechimea de muncă pentru calcularea pensiei de stat.

Violeta Balan solicită recunoașterea ilegalității refuzului nr. B-2017/19 din 09 septembrie 2019 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a include în stagiul civil 3 ani de studii în rezidență și stabilirea pensiei militare Violetei Balan, conform stagiului mixt, începând cu 03 aprilie 2019, ziua concedierii din Forțele Armate pe motiv de boală, cât și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 12 februarie 2020 a Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admis acțiunea, fiind anulată decizia nr. 93/2019/38700 din 23 august 2019 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Buiucani și refuzul nr. B-2017/19 din 09 septembrie 2019 a Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la cererea prealabilă. A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale, să stabilească și să achite Violetei Balan, pensia pentru vechime în serviciul militar începând cu data de 03 aprilie 2019 (f.d. 106-113)

La 20 februarie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel nemotivat, iar la 09 iunie 2020, apel motivat împotriva hotărârii din 12 februarie 2020 a Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, solicitând casarea hotărârii cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea să fie respinsă, ca neîntemeiată (f.d. 115, 135-137).

Prin decizia din 10 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 12 februarie 2020 a Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 187, 188-204).

Instanța de apel a reținut că instanța de fond just a concluzionat privind corectitudinea calculului întocmit, în temeiul art. 5 alin.(1) și alin.(2) și art.50 alin.(1) lit.e) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, de către Ministerul Apărării, care a inclus în stagiul asigurat (civil) Violetei Balan, perioadele de activitate (studii), care conform Legii nr.156/1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, se includ în stagiul

civil, ca activitate de angajat civil, inclusiv - perioada de activitate civilă 00 ani 09 luni și 16 zile (stagiul asigurat, conform carnetului de muncă (anexată la materialele dosarului), - studiile în instituțiile de învățământ superior de zi, conform art. 50 lit. e) din Legea nr.156/1998, absolvite până la 1 ianuarie 1999, conform diplomei de studii Seria AS nr.001286, eliberată de Universitatea de Stat de medicină, absolvite la 30 iunie 1998 - 05 ani 09 luni și 29 zile,- perioada de rezidențiat în învățământul postuniversitar obligatoriu în baza art.5 lit. e) din Legea 156/1998 - 03 ani 00 luni 00 zile, conform certificatului seria R nr.01056 (15 octombrie 1998 – 15 octombrie 2001). Iar total stagiul asigurat civil constituind 09 ani 07 luni 15 zile, stabilind stagiul total în muncă Violetei Balan de 25 ani și 11 zile (15 ani 04 luni și 26 zile - serviciul militar/special plus stagiul civil - 09 ani 07 luni 15 zile), ceea ce denotă că ultima întrunește condițiile pentru stabilirea pensiei pentru vechime în muncă, în condițiile art. 13 lit. b) al Legii nr. 1544/1993.

Curtea de Apel Chișinău a conchis că apelantul în cazul dat a confundat vechimea generală în muncă cu vechimea specială în muncă, or, în cadrul primei, studiile de învățământ se includ cu coeficientul 1:1, iar dacă se pretinde calcularea acestor studii prin coraportare la vechimea specială în serviciu, ele se vor calcula conform coeficientului 0,5/1 (dar cel mult 5 ani), raționamente ce rezultă din prevederile art. 5 și art. 50 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii.

Instanța de apel a juns la concluzia că instanța de fond just a concluzionat obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i stabili pensia pentru vechime în serviciu Violetei Balan, începând cu data de 03 aprilie 2019, constatând vechimea în serviciu, ce îi permite de a beneficia de pensia pentru vechime în serviciu.

La 17 februarie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale, prin intermediul cancelariei, a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 10 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, iar la 15 aprilie 2021, a depus motivarea recursului (f.d. 206, 214-216). A solicitat admiterea cererii de recurs, casarea actelor instanțelor ierarhic inferioare și respingerea cererii de chemare în judecată înaintată de către Violeta Balan, ca neîntemeiată.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 10 februarie 2021, care a fost notificat la 12 februarie 2020, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică (f.d. 205). Decizia motivată din 10 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată Casei Naționale de Asigurări Sociale la data de 24 martie 2021, fapt confirmat prin avizul poștal (f.d.209).

Prin urmare, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că recurentul s-au conformat prevederilor legale și a depus recursul nemotivat la 17 februarie 2021, iar cererea de recurs motivată la 15 aprilie 2021, în termenul prevăzut de art. 245 din Codul administrativ.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că din Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept. Instanța de recurs reține că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus.

Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ.

În context, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor

de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu prevederile art. art. 230, 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu